

# Σ Υ Ζ Η Τ Η Σ Ε Ι Σ

Ἡ «Υδρία» ἔχει μία γνώση καὶ μία γνώμη γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ γιὰ τὰ πνευματικὰ πράγματα τοῦ ὅπου διπλῶς τυπώνεται καὶ θὰ κυκλοφορεῖ. Ὅμως ἂν τὸ πρῶτο τῆς τευχος θέλησε νὰ περιλάβῃ στὶς γραμμές τῆς καὶ τὴν ἐμπειρία καὶ γνώμη ὧν θὰ μπορούσαν καὶ θά-θελαν νὰ ποῦν ὅ,τι σχετικὸ γι' αὐτὴ τὴ πνευματικὴ ζωὴ μας γενικώτερα γιὰ τὰ πνευματικὰ προβλήματα μας.

\* \* \*

Πάντοτε συζητᾶμε τὸ θέμα πῶς δὲν ὑπάρχει πνευματικὴ ζωὴ στὴν πόλιν μας καὶ πάλι τὸ ξανασηζητᾶμε ἀκριβῶς γιατί τὸ θέμα ὑπάρχει καὶ διαμαρτυρόμαστε γιατί δὲ βλέπουμε καμμιά στὸ μεταξύ οὐσιαστικὴ διαφορὰ. Δὲ χρειάζεται πιά τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ δουλέψουμε, ἄλλη λύση δὲν ὑπάρχει. Νὰ βοηθήσουμε τὶς λίγες μικρὲς ἐστίες ποὺ ὑπάρχουν, νὰ δώσουμε δουλειὰ καὶ παραγωγὴ, νὰ φτιάσουμε ἐμεῖς ἔστω καὶ μὲ τὴ μὴ ἀναγνώριση τοῦ συνόλου. Θὰ φέρω ἕνα παράδειγμα: Στὴ Διακίδειο ἐδῶ καὶ 4—5 χρόνια ξαναρχίσαμε τὶς συγκεντρώσεις κάθε Δευτέρα θράδῳ μὲ διάλογο. Πόσοι ἔρχονται; Τὸς μετράω κάθε φορὰ καὶ δὲ βλέπω νέα στοιχεῖα νάρχονται, νὰ φέρουν νέες ἐισηγήσεις, νὰ μετέχουν στὸ διάλογο, νὰ μαζεύονται, νὰ δίνουν τὸ παρὼν. Γίνεται μιὰ διάλεξη, νὰ πηγαίνουμε, βγαίνει ἕνα περιοδικό, νὰ τὸ ἀγοράζουμε, νὰ τὸ συντρέχουμε, νὰ τοῦ δίνουμε τὴν ὅποια συνδρομὴ μας καὶ συμβολὴ μας. Ὅλες οἱ ἄλλες λύσεις καλὲς εἶναι, ἀλλὰ ἄς ἀρ-αίσουμε ἀπὸ μᾶς τοὺς ἴδιους.

Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ  
(Ἱστορικός - Λογοτέχνης)

\* \* \*

Γιὰ νὰ ἐκτιμήσουμε τὸ ἐπίπεδο τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἐνὸς τόπου, πρέπει ν' ἀνασκοπήσουμε παράλληλα πρὸς τὴν ποιότητα τῶν πνευματικῶν ἐκδηλώσεων καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἐνδιαφέροντος, ποὺ δείχνει γι' αὐτὲς ἡ κοινωνία — καὶ κυρίως αὐτὸ.

Ἐδῶ στὴ Πάτρα δὲν εἶναι λίγοι αὐτοὶ ποὺ ἔχουν πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα καὶ πνευματικὲς ἐξωεπαγγελματικές ἐνασχολήσεις. Τὸ εἶδος τῆς πνευματικῆς ἐκδηλώσεως, ποὺ γνωρίζει μεγάλη ἀνθιση, εἶναι ἡ διάλεξις. Ὅσοι ὁμιλοῦν βρίσκουν εὐκόλα ἀρραστήριο. Οἱ αἰθούσες γεμίζουν συνήθως ἀσφυκτικά. Ὅσοι ὁμιλοῦν συναντοῦν τόσο περιορισμένο ἐνδιαφέρον, ὥστε ἀποκαρδιώνονται. Νέους, σύγχρονους λογοτέχνες δὲν διαβάζουν οἱ Πατρινοί. Οἱ μοντέρνες τεχνотροπίες, οἱ «ἀναζητήσεις» καὶ οἱ «ἀνησχίες» τῶν νέων πεζογράφων καὶ ποιητῶν τοὺς ἀπωθοῦν. Διαβάζουν ὅμως παλιούς δοκιμασμένους ἀπὸ τὸν χρόνον λογοτέχνες. Τὰ μυθιστορήματα π.χ. τοῦ Καζαντζάκη ἐκυκλοφόρησαν εὐρύτατα στὴν Πάτρα. Ἀνθολογίες καὶ Ἀπαντα παλιῶν λογοτεχνῶν βρίσκουν ἀναγνώστες. Πρῶτα ὅμως στὴ κατανάλωση ἔρχονται τὰ ἱστορικά καὶ ἐγκυκλοπαιδικὰ ἔργα. Ἀδιαφορία ἀπὸ μέρους τοῦ κοιντοῦ συναντοῦν καὶ οἱ Πατρινοὶ ζωγράφοι — ἐρασιτέχνες στὸ μέγιστο ποσοστό. Ὅταν παρουσιάζουν τὸ ἔργο τους σὲ ἀτομικὲς ἢ ὁμαδικὲς ἐκθέσεις, δὲν ἐλπίζουν νὰ «πουλήσουν». Φιλοδοχοῦν μόνο νὰ προσελκύσουν ἐπισκέπτες, ποὺ νὰ ἐπιβραβεύουν νὰ γνωρίσουν τὴν ἐργασία τους. Καὶ ὅμως αὐτὴ τὴν πενιχρὴ ἱκανοποίησιν δὲν τοὺς προσφέρει τὸ πατριτικὸ κοινόν. Στὰ ἐγκαίνια φυσικὰ βλέπουν κόσμο (κοινωνιᾷ ἢ συγκέντρωσιν). Τὶς ἄλλες ὅμως ἡμέρες οἱ ἐπισκέπτες παρουσιάζονται ἀνὰ ἄσπρες μύγες.

Χειρότερα συμβαίνουν μὲ τὴ μουσικὴ. Παιζει ἡ Μπάντα τοῦ Δήμου στὶς πλατείες καὶ μετριοῦνται στὰ δάκτυλα οἱ περιπατητὲς ποὺ διακόπτουν τὴ συζήτησιν τους, γιὰ νὰ τὴν ἀκούσουν. Δίνονται συναυλίες κλασσικῆς μουσικῆς, ἀπὸ καλλιτέχνες γνωστῆς ἀξίας καὶ μὲ εἴσοδο μά-

Ἔτσι ἀπαυθύνθηκε σὲ πρόσωπα γνωστὰ γιὰ τὰ πνευματικὰ τοὺς ἐνδιαφέροντα καὶ γιὰ τὴν πνευματικὴ προσφορὰ τους. Κι ἔτσι καταχωρεῖ πῶς κάτω ὅσα θέλησαν νὰ τῆς ποῦν τὰ πρόσωπα στὰ ὁποῖα ἀπευθύνθηκε. Γὰ καταχωρεῖ ὅπως γραφτὰ ἐδόθηκαν. Τὸ σωστὸ ἢ ὄχι καὶ τὸ πῶς τῶν λεγομένων φυσικὸ εἶναι νὰ μὴ ἀποδοθεῖ ὅαν ἔ-παινος ἢ φόγος τῆς «Υδρίας».

λιστα δωρεὰν καὶ οἱ ἀκροατὲς δὲν φθάνουν τοὺς 100, οὔτε 1 τοῖς χιλίοις τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἀποκαρδιωτικὸ εἶναι ἐπίσης αὐτὸ ποὺ παρατηρεῖται στὸ θέατρο. Ἡ πόλις μας ὑφίσταται συνήθως τὰ Σαββατοκύριακα ἐπιδρομὲς «μπουλουκιῶν». Ὀλιγοπρόσωποι θίασοι, πρόχειρα συγκροτημένοι, ἔρχονται στὴν Πάτρα γιὰ δύο μέρες — κι ὅ,τι ἀρπάξουν. (Κοντὰ εἶναι ἡ Ἀθήνα, λίγα τὰ ἔξοδα). Καὶ τὸ κοινὸ τοὺς ἀνέχεται. Καὶ γεμίζει τὸ θέατρο, πρὸ παντὸς μάλιστα θᾶν στὶς ρεκλάμες φιγουράρει τὸ ὄνομα καμμιάς «δεντέττας», ἡ καμμιάς καλλιγραμμῆς «δασίλισσας τῆς νύχτας». Τὸ κακὸ αὐτὸ παράγινε τὰ τελευταῖα χρόνια ἐξ αἰτίας τῆς Ἑργατικῆς Ἑστίας, ποὺ ἐν ὀνόματι τῆς προσφοράς ψυχγωγίας στοὺς ἐργάτες, ἐνισχύει τοὺς πῶς ἀπιθανοὺς «θιασάρχες» μὲ κριτήρια ποὺ μόνο καλλιτεχνικὰ δὲν εἶναι. Καὶ ἂν κατ' ἐξαίρεση ἀποτολμῇ νὰ ἐμφανισθῇ κάποτε ἕνας θίασος μὲ τὴ φιλοδοξία νὰ προσφέρῃ τέχνη ἀληθινή, κινδυνεύει νὰ μὴ καλύψῃ οὔτε τὰ ἔξοδά του, ἢ — τὸ χειρότερο — νὰ δεχθῇ τὰ «πυρὰ» ἐνὸς «θορυβώδους συντηρητισμοῦ», ὅπως συνέβη πρόσφατα μὲ τὸ «Τριαντάφυλλο» τοῦ Τέννεση Οὐίλλιαμς.

Οἱ παραπάνω διαπιστώσεις ὁδηγοῦν σὲ ἐνοχλητικὰ συμπεράσματα. Ἐχουμε δηλαδῇ:

- Δυσπιστία πρὸς τὴ σύγχρονη λογοτεχνία
- Ἀδιαφορία πρὸς τὶς καλὲς τέχνες
- Ἑλλειψὴ μουσικῆς ἀγωγῆς
- «Ὑποανάπτυξη» στὸ θέατρο

Ὑπάρχει βέβαια μιὰ πνευματικὰ καλλιεργημένη μειοψηφία. Αὐτὴ ὅμως δὲν ἀρκεῖ γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν «περιρέουσα ἀτμόσφαιρα», ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐκπολιτιστικὴ ἀνέλιξη κάθε τόπου.

Ἔτσι, χωρὶς νὰ κινδυνεύῃ κανεὶς νὰ χαρακτηρισθῇ μεμφίμοιρος, μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ἡ πνευματικὴ ζωὴ στὴ Πάτρα δὲν ἔχει τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἔκτασιν, ποὺ θὰ ταίριαζε σὲ μιὰ σύγχρονη μεγαλούπολιν.

Οἱ αἰτίες τοῦ φαινομένου καὶ τὰ μέσα γιὰ νὰ ξεπεραστῇ, εἶναι ἕνα ἄλλο μεγάλο θέμα.

ΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ  
(Δημοσιογράφος)

Υ.Γ. Μιλώντας γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ στὴ πόλιν μας πρέπει νὰ σημειώσουμε τὸ εὐχάριστο γεγονός ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχει τονωθῇ ἡ ἐπιστημονικὴ κίνησις στὴ Πάτρα. Γίνονται περισσότερες ὁμιλίες μὲ ἐπιστημονικὰ θέματα. Ἡ ἱατρικὴ Ἑταιρεία Δωτικῆς Ἑλλάδος ὁργανώνει ἱατρικὰ συμπόσια, ὅπου μετέχουν οἱ διαπρεπέστεροι Ἑλληνες ἱατροί. Κατὰ 150ῆ-μερο γίνονται ἐπιστημονικὲς συγκεντρώσεις ἱατρῶν τῆς πόλεως, στὶς ὁποῖες συζητοῦνται περιστατικά ποὺ παρουσιάζονται στὸ Καραμανδάνειο, ἢ στὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο. Συχνότερα ἔχουν γίνῃ καὶ τὰ παιδαγωγικὰ συνέδρια ποὺ ὁργανοῦν οἱ ἐκπαιδευτικὲς ἀρχές. Στὸ Πανεπιστήμιο τέλος ἀρχισε νὰ ἐπιτελεῖται ἐρευνητικὸ ἔργο. Ἡ ἐργασία μάλιστα μιᾶς ἐρευνητικῆς ὁμάδος ἔτυχε πέρσι πανελληνίου διακρίσεως (Ἐμπειρικήιον Ἑπαθλον).